

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення 08.02.2024).

2. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII : станом на 23.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n512> (дата звернення: 07.02.2024).

3. Lucinda A. Low. The United Nation Convention Against Corruption: the Globalization of Anticorruption Standards. URL : <https://www.steptoe.com/a/web/1600/2599.pdf> (date of access: 08.02.2024).

4. Фодчук А. Б. Адміністративно-правові засади захисту осіб, які надають допомогу в протидії корупції : дис. ... д-ра філософії в галузі права : 081. Київ, 2020. 276 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/17886>.

5. Щодо правового статусу викривача : Роз'яснення від 23.06.2020 р. № 5. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/documents/shhodo-pravovogo-statusu-vykrivacha/> (дата звернення: 07.02.2024).

6. Про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства союзу : директива (ЄС) 2019/1937 Європейського парламенту і ради ЄС від 23.10.2019 р. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2023/06/Dyrektiva-YES-20191937.pdf> (дата звернення: 08.02.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-358-6-18>

ЗАГАЛЬНО-ПРАВОВЕ БАЧЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Кіблик Дар'я Володимирівна

доктор філософії,

*Донецький державний університет внутрішніх справ,
м. Кропивницький, Україна*

Досить часто в інформаційному просторі зустрічається значна кількість повідомлень про скоєння корупційних дій з боку державних службовців, військовослужбовців та інших посадовців, що в кінцевому результаті завершується врученням підозри, або взагалі затриманням.

Звісно дії таких представників влади певним чином підривають перш за все довіру суспільства, партнерів які сприяють боротьбі з російською агресією, а також порушують основоположні принципи демократії та верховенства права. В кінцевому результаті все це відображає постійне

порушення прав людини й громадянина, погіршення рівня життя пересічних українців та забезпечує розвиток організованої злочинності та інших загроз які можуть виникати від подібних дій.

Як зауважує С. М. Шило «цей негативний феномен можна виявити в усіх країнах – великих і малих, багатих і бідних – але саме в країнах, що розвиваються, його наслідки є найбільш руйнівними»[4, ст. 86].

За статистичними даними з вільних джерел досліджено: «що Україна отримала лише 33 бали зі 100 можливих в Індексі сприйняття корупції (CPI) у 2022 році та посіла 116 місце зі 180 країн. Минулого року було так: 32 бали зі 100 можливих і 122 місце серед 180 країн. Тож Україна зміцнила свій показник, який є найвищим для країни з часу запуску оновленої методології CPI»[4, ст. 86].

За словами Генерального прокурора України Андрія Костіна «мій сигнал всім чиновникам на всіх рівнях, де б вони не були: повернення до минулих часів не буде. Україна йде європейським шляхом та не зверне з нього». Така позиція вказує на те що Україна у досить складний час обирає досить правильний вектор боротьби з корупцією.

З початком вторгнення росії на територію України в травні 2022 року до ВРУ було внесено законопроект № 7348 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за корупційні діяння під час дії воєнного стану» в якому передбачалось внести зміни до статті 111 КК України доповнивши її частиною третьою та викласти в такій редакції «У період дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення чи скасування незаконне збагачення – набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, активів, вартість яких більше ніж на шість тисяч п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян перевищує її законні доходи, є державною зрадою, – карається позбавленням волі на строк до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна та з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю»[1], – підставою таких кроків стало зростання в соціальних мережах інформації щодо «розпилу» бюджетних коштів та продаж гуманітарної допомоги та отримання неправомірної вигоди на митниці.

Але, станом на сьогодні даний законопроект № 7348 від 05.09.2023 лише включено до порядку денного та перебуває на опрацюванні Комітету ВРУ з правоохоронної діяльності прийняття даного законопроекту вкаже на важливий крок щодо посилення боротьби з корупцією.

Досить нагальним є вирішення проведення реформи Конституційного Суду України з урахуванням правок Венеціанської комісії. На даний час з 18 суддів які повинні бути, наявних лише тринадцять[2].

Скоріш за все причиною такої відсутності є вимога відбору суддів за новою конкурсною процедурою яку пропонує Європейська комісія для подальшого збереження статусу України як кандидата на вступ в ЄС.

Питанням призначення кандидатів на посаду судді КСУ буде займатись Дорадча група експертів відповідно до Закону № 3277-IX до неї входять шестеро осіб: по одному представнику від президента, парламенту та Ради суддів. Ще трьох членів представляють міжнародні організації, які надають Україні допомогу у сфері реформ і верховенства права. Такий підхід на нашу думку буде досить доречним та об'єктивно впливатиме на обрання кандидатів на посади суддів КС України[2].

Також, цікавою став запропонований законопроект № 2381-IX який надалі був прийнятий та зміг визначити особливність застосування законодавства у сфері запобігання корупції на час дії воєнного стану, де визначається що на період або припинення воєнного стану вимога щодо відповідності подарунків загальноновизнаним уявленням про гостинність та обмеження щодо вартості подарунків, встановлені частиною другою статті 23 цього Закону, а саме передбачено одержання коштів які були використані в повному обсязі на підтримку Збройних Сил України чи гуманітарної допомоги українцям які вимушені були залишити окуповані території, передання подарунків чи пожертв для сектору оборони країни зокрема підрозділам ЗСУ, правоохоронним органам тощо [6].

Одночасно було запропоновано не декларувати вищевказані об'єкти та не вносити зміни до декларацій про суттєві зміни майнового стану. Але, на нашу думку таке послаблення тільки спричинить приріст корупційних схем в державі, тому правоохоронним органам варто розробити дієвий механізм контролю за переміщенням товарів, подарунків тощо.

Висновки. В період воєнного стану, ми вбачаємо лише одне, це посилення дієвих механізмів боротьби з корупцією, а саме внесення змін до чинного законодавства, роботи профільних комітетів які безпосередньо відповідальні за діяльність антикорупційних органів. Оскільки бездіяльність боротьби з корупцією породжуватиме низьку підтримку інших країн які допомагають у боротьбі з російським вторгненням.

Література:

1. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за корупційні діяння під час дії воєнного стану № 7348 від 04 травня 2022 р. Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39559> (дата звернення 08.02.2024).

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення положень про конкурсний відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України : Закон України № 3277-IX від 27.07.2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3277-20> (дата звернення 08.02.2024).

3. Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану» № 2381-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2381-20#Text> (дата звернення 08.02.2024).

4. С. Шило. Том 2 № 74 (2022): Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право/ Розділ 7. Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право С. 86-92 URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/273488/268864> (дата звернення 08.02.2024).

5. «Громадський контроль обмежений». Як війна впливає на рівень корупції в Україні URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/indeksiv-spryynyattyakoruptsiyiukrayina/32248930.html> (дата звернення 08.02.2024).

6. Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану № 2381-IX від 08 липня 2022 р. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2381-20#Text> (дата звернення 08.02.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-358-6-19>

ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Кірієнко Віктор Миколайович

аспірант,

*Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права»
Національної академії правових наук України
м. Київ, Україна*

Проблема корупції й надалі залишається однією з найболючіших тем для українського суспільства та загрозою на шляху демократичних